

PRIVACY FIRST

eigen keuzes in een vrije omgeving

JAARVERSLAG 2016

Stichting Privacy First
Amsterdam

30 juni 2017

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	1
2.	Rechtszaken	1
2.1	Zaak ‘Burgers tegen Plasterk’	1
2.2	Kentekenparkeren	2
2.3	Automatische nummerplaatregistratie (ANPR)	4
2.4	Nieuwe wet op de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten (Wiv)	5
2.5	Rechtszaak VP Huisartsen vs. VZVZ	6
2.6	Bewaarplicht telecomgegevens (dataretentie).....	6
3.	Privacy First Solutions	7
3.1	Nationale Privacy Innovatie Awards.....	7
3.2	Consultancy	8
3.3	Publieksdebat Privacy First over het recht op anonieme betaling.....	9
3.4	Nieuwjaarsreceptie Privacy First 2017	10
3.5	Overige evenementen en activiteiten.....	11
4.	Politieke lobby en diplomatie	14
4.1	Medische privacy.....	14
4.2	Anonimiteit in de openbare ruimte	15
4.3	Toegang tot de rechter voor maatschappelijke organisaties.....	15
4.4	Hacking door politie	16
4.5	Bevoegdheden van geheime diensten	16
4.6	Universal Periodic Review	16
5.	Communicatie	17
5.1	Massamedia	17
5.2	Internet.....	21
6.	Organisatie	21
7.	Financiën	22

1. Inleiding

Privacy First is in 2008 opgericht als onafhankelijke stichting ter behoud en bevordering van ieders recht op privacy. Privacy is een mensenrecht en omvat naast de persoonlijke levenssfeer ook de bescherming van persoonsgegevens, vertrouwelijke communicatie en lichamelijke integriteit. Vast beleid van Privacy First is om onze aandacht primair te richten op (dreigende) privacyschendingen die grote groepen mensen tegelijk kunnen treffen. In onze selectie van onderwerpen laten wij ons daarbij leiden door 1) de schaal, 2) de ernst en 3) de impact en gevolgen van een bepaalde schending. Massale, ernstige privacyschendingen worden door Privacy First eerst onderzocht en publiekelijk benoemd. Vervolgens tracht Privacy First de betreffende schending op te heffen middels stille diplomatie en politieke lobby, gevolgd door een publiekscampagne, juridische actie of – als uiterste middel – een rechtszaak. In lijn met deze criteria richtte de aandacht van Privacy First zich de laatste jaren voornamelijk op biometrie, cameratoezicht, de OV-chipkaart, medische privacy, mobiliteit en anonimiteit in de openbare ruimte. Daarnaast is Privacy First steeds actiever op het thema privacy & geheime diensten, Big Data en *profiling*. Sinds 2015 heeft Privacy First een nieuwe overkoepelende component aan al haar activiteiten toegevoegd: Privacy First Solutions. Kernmissie van Privacy First Solutions is om Nederland te ontwikkelen tot internationaal Privacy Gidsland. Hieronder lichten wij onze voornaamste activiteiten graag toe.

2. Rechtszaken

Als maatschappelijke organisatie gaat het Privacy First erom zo effectief mogelijk te opereren met de beperkte middelen die wij hebben. Als stille diplomatie en politieke lobby vruchteloos blijken, voert Privacy First daarom principiële rechtszaken tegen wetgeving en beleid die tot grootschalige privacyschendingen leiden. De afgelopen jaren deed Privacy First dit met succes tegen de centrale opslag van ieders vingerafdrukken onder de Paspoortwet en de opslag van ieders telecommunicatiedata onder de Wet bewaarplicht telecommunicatiegegevens. Privacy First voert dergelijke zaken bij voorkeur in coalitieverband en middels pro deo ondersteuning door geschikte advocatenkantoren.

2.1 Zaak 'Burgers tegen Plasterk'

Sinds eind 2013 voert Privacy First samen met andere organisaties en burgers de rechtszaak *Burgers tegen Plasterk*. Aanleiding voor deze civielrechtelijke zaak tegen de Nederlandse Staat vormden de onthullingen van Edward Snowden over de praktijken van (buitenlandse) inlichtingendiensten, waaronder de Amerikaanse NSA en Britse GCHQ. Onze coalitie eist dat de Staat stopt met het gebruiken van buitenlandse inlichtingen die niet in overeenstemming met de Nederlandse wet zijn verkregen. De advocaten van bureau Brandeis voeren deze zaak op basis van hun eigen pro deo fonds voor maatschappelijke zaken. De aangesloten organisaties zijn: Stichting Privacy First, de Nederlandse Vereniging van Strafrechtadvocaten (NVSA),

de Nederlandse Vereniging van Journalisten (NVJ) en Internet Society Nederland. De deelnemende burgers zijn: Rop Gonggrijp, Jeroen van Beek, Bart Nooitgedagt, Brenno de Winter en Mathieu Paapst. Nadat de zaak in juli 2014 werd verloren bij de rechtbank Den Haag, wees ook het Hof Den Haag op 14 maart 2017 helaas alle vorderingen van de coalitie af. Dit gebeurde echter voornamelijk wegens gebrek aan feitelijk bewijs. De *modus operandi* van geheime diensten is immers geheim. Die geheime werkwijze lijkt vooralsnog de redding te zijn van de Nederlandse Staat. Juist omdat de werkwijze geheim is, was de coalitie er volgens het Hof niet in geslaagd concrete schendingen van grondrechten aan te tonen in de samenwerking tussen buitenlandse en Nederlandse geheime diensten. Dit arrest betekent een vrijbrief voor de Nederlandse diensten om zonder rechtsbescherming grote hoeveelheden gegevens van burgers

te kunnen blijven verzamelen via buitenlandse inlichtingendiensten. De coalitie is daarom in cassatie gegaan bij de Hoge Raad. Het arrest van het Hof Den Haag bevat niettemin ook een aantal goede overwegingen:

- Het Hof bevestigt dat Nederlandse diensten zich moeten onthouden van het gebruik van gegevens waarvan bekend is of vermoed wordt dat zij door een buitenlandse dienst zijn verworven met een methode die mensenrechten schendt;
- Het Hof geeft aan dat Nederlandse diensten geen gebruik mogen maken van de zogenaamde “U-bocht” constructie: zij mogen buitenlandse diensten niet verzoeken activiteiten uit te voeren die zij zelf niet mogen uitvoeren;
- Indien de Nederlandse diensten systematisch of willens en wetens gegevens van buitenlandse diensten ontvangen die zij zelf niet hadden mogen of kunnen verzamelen, levert dat volgens het Hof strijd op met de wet.

Parallel aan deze zaak hebben Privacy First c.s. zich eind 2015 gevoegd in de Britse, vergelijkbare zaak van Big Brother Watch tegen de Britse regering bij het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) in Straatsburg. Indien deze zaak door Big Brother Watch en Privacy First c.s. gewonnen wordt, zal de Nederlandse Hoge Raad deze uitspraak dienen te volgen. Privacy First verwacht dat het Hof in Straatsburg spoedig tot een kritisch oordeel zal komen.

2.2 Kentekenparkeren

Ter behoud van het recht op anonimiteit in de openbare ruimte voert Privacy First tevens rechtszaken tegen (verplicht) kentekenparkeren. Begin 2015 won de voorzitter van Privacy First in dit verband een bestuursrechtelijke zaak tegen de gemeente Amsterdam: sindsdien zijn automobilisten in heel Nederland niet langer verplicht om bij het parkeren hun kenteken in te voeren. Begin 2016 werd dit oordeel bevestigd door de Hoge Raad. In de optiek van Privacy First dient

kentekensparkeren sindsdien te worden afgeschaft. In september 2016 diende daartoe een civielrechtelijk kort geding van Privacy First om anoniem parkeren mogelijk te maken zonder invoering van het kenteken. In een onbegrijpelijk vonnis wees de rechtbank deze zaak echter af, waarna Privacy First versneld hoger beroep (spoedappèl) instelde bij het Hof Amsterdam. Vervolgens verklaarde het Hof de zaak echter niet-ontvankelijk wegens de (door het Hof veronderstelde) complexiteit ervan. Daarmee stuurde het Hof impliciet aan op een nieuwe bodemprocedure tegen kentekensparkeren bij de rechtbank. Een dergelijke bodemprocedure vond vervolgens eind juni 2017 bij de rechtbank Amsterdam plaats. Daarbij kwamen alle privacyschendende aspecten van kentekensparkeren opnieuw aan de orde, waaronder het gebrek aan de mogelijkheid om contant of anderszins anoniem te betalen. Privacy First ziet de uitspraak in deze zaak met vertrouwen tegemoet.

Onder druk van onze eerdere rechtszaak wijzigde de gemeente Amsterdam begin 2017 reeds de teksten op alle parkeerautomaten: invoering van het kenteken is sindsdien niet meer “verplicht”, maar nog slechts “gewenst”.

Wie geen kenteken invoert, ontvangt echter nog steeds een parkeerboete die pas na bezwaar (met betalingsbewijs) wordt vernietigd. Hiertoe kunnen parkeerders sinds enkele jaren een standaard-bezwaarschrift op de website van Privacy First downloaden. Duizenden parkeerders in talloze gemeenten hebben hier reeds met succes gebruik van gemaakt. Het belang van onze nieuwe rechtszaak tegen kentekensparkeren is daarmee onverminderd groot.

Privacy First voert deze rechtszaken tegen kentekensparkeren middels sponsoring door Alt Kam Boer Advocaten. Parallel voert Privacy First een structurele lobby richting gemeenten en de parkeerbranche ter invoering van een privacyvriendelijk alternatief: nummervakparkeren met mogelijkheid van anonieme betaling.

Overigens voert (de voorzitter van) Privacy First ter behoud van het recht op anonimiteit in de openbare ruimte sinds enkele jaren ook strafrechtelijke zaken tegen trajectcontroles middels Automatische Nummerplaatregistratie (ANPR) op snelwegen. Twee eigen rechtszaken van onze advocaat Benito Boer (Alt Kam Boer Advocaten) over

deze kwestie lopen momenteel bij de rechtbank Den Haag en het Hof Leeuwarden. Daarnaast is een nieuwe beroepsprocedure van onze voorzitter tegen trajectcontroles aanhangig bij de rechtbank Utrecht.

2.3 Automatische nummerplaatregistratie (ANPR)

Vast beleid van Privacy First is om massale privacyschendingen bij de rechter aan te vechten en onrechtmatig te laten verklaren. Een wetsvoorstel dat zich daar bij uitstek toe leent is het huidige voorstel van minister Blok (Veiligheid en Justitie) inzake *Automatic Number Plate Recognition* (ANPR, wetsvoorstel 33542). Onder dit ANPR-wetsvoorstel zullen de kentekens van alle auto's (oftewel ieders reisbewegingen) door middel van cameratoezicht vier weken in politiedatabanken worden opgeslagen voor opsporing en vervolging. Iedere automobilist wordt hierdoor een potentiële verdachte. Privacy First acht dit volstrekt disproportioneel. Het huidige ANPR-voorstel werd reeds in februari 2013 bij de Tweede Kamer ingediend door voormalig minister Opstelten. Voorheen was ook minister van Justitie Hirsch Ballin reeds in 2010 van plan om een vergelijkbaar voorstel in te dienen met een bewaartermijn van 10 dagen. Vervolgens verklaarde de Tweede Kamer dit voorstel echter controversieel. Minister Blok doet er met diens huidige wetsvoorstel dus alsnog een paar scheppen bovenop. Volgens de huidige regels dienen de ANPR-gegevens van onschuldige burgers binnen 24 uur te worden gewist; in de optiek van de Autoriteit Persoonsgegevens (AP, voormalig College Bescherming Persoonsgegevens, CBP) dienen alle kentekens die niet verdacht zijn (zogenaamde “no-hits”) zelfs direct uit de databases te worden verwijderd. Minister Blok gaat hier nu dus lijnrecht tegenin door ook de kentekens van niet-verdachte burgers vier weken te willen opslaan. Dit vormt een flagrante schending van het recht op privacy van iedere automobilist.

Eind oktober 2016 verzond Privacy First een brief aan de Tweede Kamer over dit wetsvoorstel, gevolgd door de nodige kritische media-aandacht. Ondanks diverse ingediende moties en amendementen werd het wetsvoorstel in november 2016 echter ongewijzigd aangenomen door de Tweede Kamer. Mede op verzoek van Privacy First werd op 20 juni 2017 door de Eerste Kamer een kritische hoorzitting over het wetsvoorstel gehouden. Mocht het wetsvoorstel medio 2017 desondanks worden aangenomen, dan zal Privacy First (in brede coalitie) de Nederlandse Staat dagvaarden en de wet buiten werking laten stellen wegens strijd met het recht op privacy. Indien nodig zullen Privacy First en mede-eisers hiertoe doorprocederen tot aan het Europees Hof voor de Rechten van de Mens. Via het Public Interest Litigation Project (PILP) van het Nederlands Juristen Comité voor de Mensenrechten (NJCM) staat Privacy First daartoe reeds in contact met een advocatenkantoor dat deze zaak pro deo voor Privacy First c.s. zal gaan voeren. Mede door nieuwe Europese jurisprudentie over locatiedata hoopt Privacy First echter dat het wetsvoorstel binnenkort door de Eerste Kamer verworpen zal worden, waardoor het niet tot een rechtszaak zal hoeven komen.

ANPR en Belastingdienst

De laatste jaren werd door de Belastingdienst al het autoverkeer op Nederlandse snelwegen continu middels ANPR-camera's van de politie gemonitord en bewaard. In februari 2017 bepaalde de Hoge Raad echter dat de Belastingdienst hiervoor

geen wettelijke basis heeft. Voordien had Privacy First de Belastingdienst hiervoor reeds gewaarschuwd. Het gebruik van ANPR-data door de Belastingdienst is sindsdien onrechtmatig en dient te worden gestaakt. Alle fiscale ANPR-data dienen te worden vernietigd. Mocht de Belastingdienst dit weigeren, dan is het aan de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) om in te grijpen. Privacy First behoudt zich het recht voor om daartoe zelf juridische maatregelen te treffen. Geschikte advocatenkantoren om een dergelijke zaak namens Privacy First te kunnen voeren hebben zich reeds aangediend.

ANPR en trajectcontrole op de A12 bij Utrecht

© Chris Zwolle, Flickr

2.4 Nieuwe wet op de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten (Wiv)

Onder een actueel wetsvoorstel ter algehele herziening van de Wet op de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten (Wiv, wetsvoorstel 34588) zullen AIVD en MIVD de bevoegdheid krijgen om het internet massaal af te tappen ('sleepnet'), zullen onschuldige burgers kunnen worden gehackt, worden derden verplicht om data te ontsleutelen (op straffe van hechtenis), kunnen de diensten directe toegang krijgen tot databanken van overheid en bedrijfsleven en zullen enorme hoeveelheden ongeëvalueerde data over onschuldige burgers uitgewisseld worden met buitenlandse geheime diensten. Op initiatief van Privacy First heeft een coalitie van maatschappelijke organisaties daarom onlangs de Eerste Kamer gewaarschuwd: als de nieuwe Wiv ongewijzigd wordt aangenomen, betekent dit een massale schending van het recht op privacy en andere fundamentele burgerrechten. Mocht de Senaat het huidige wetsvoorstel desondanks goedkeuren, dan volgt een civiele rechtszaak tegen de Nederlandse Staat ter (gedeeltelijke) buitenwerkingstelling van het wetsvoorstel. Onder leiding van Boekx Advocaten heeft onze coalitie daartoe reeds een concept-dagvaarding bij de Eerste Kamer ingediend. Naast Privacy First bestaat de kopgroep van NGO's voornamelijk uit de Nederlandse Vereniging van Journalisten, de Nederlandse Vereniging van Strafrechtadvocaten en het Platform

Bescherming Burgerrechten. Inmiddels heeft PILP (NJCM) de verdere coördinatie van de zaak op zich genomen. Privacy First verwacht dat diverse organisaties en bedrijven zich bij de coalitie zullen aansluiten en dat andere organisaties en personen zullen optreden als *amici curiae*. Privacy First verwacht dan ook dat, mocht de Eerste Kamer de Wiv binnenkort ongewijzigd goedkeuren, deze megazaak tegen de Wiv spoedig een feit zal zijn en de komende jaren zal worden uitgevochten tot aan de hoogste Europese rechters.

© Lisa S. / Shutterstock.com

2.5 Rechtszaak VP Huisartsen vs. VZVZ

Sinds enkele jaren voert de Vereniging Praktijkhoudende Huisartsen (VP Huisartsen) een grootschalige civiele rechtszaak tegen de private opvolger van het Elektronisch Patiëntendossier: het Landelijk Schakelpunt (LSP) dat in beheer is bij de Vereniging van zorgaanbieders voor zorgcommunicatie (VZVZ). Na teleurstellende uitspraken door de rechtbank Utrecht en het Hof Arnhem is deze zaak sinds de herfst van 2016 in cassatie bij de Hoge Raad. Deze zaak heeft sindsdien (mede op advies van Privacy First) via PILP (NJCM) pro deo ondersteuning door advocatenkantoor Houthoff Buruma. In cassatie diende Privacy First in december 2016 samen met het Platform Bescherming Burgerrechten een *amicus curiae*-brief bij de Hoge Raad in ter ondersteuning van VP Huisartsen, dit in lijn met onze gezamenlijke campagne SpecifiekeToestemming.nl ter behoud en bevordering van het recht op medische privacy. Een uitspraak door de Hoge Raad in deze zaak wordt medio 2017 verwacht.

2.6 Bewaarplicht telecomgegevens (dataretentie)

In navolging van het Europees Hof van Justitie stelde de rechtbank Den Haag in maart 2015 (in een kort geding van Privacy First c.s.) de *Wet bewaarplicht telecomgegevens* buiten werking wegens strijd met het recht op privacy. Onder deze wet waren sinds 2009 de telecommunicatiegegevens (telefonie- en internetverkeer) van iedereen in Nederland respectievelijk 12 en 6 maanden opgeslagen voor de opsporing en vervolging van strafbare feiten. Iedere burger werd hierdoor als het ware een potentiële verdachte. Hoewel de buitenwerkingstelling van deze wet sindsdien niet tot grote problemen in het kader van opsporing en vervolging lijkt te hebben geleid, diende minister Van der Steur (Veiligheid en Justitie) in september 2016 opnieuw een vergelijkbaar wetsvoorstel in bij de Tweede Kamer. In december 2016 oordeelde het Europees Hof van Justitie vervolgens opnieuw (ditmaal zeer expliciet) dat dergelijke wetgeving in strijd is met het Europese privacyrecht. Sindsdien ligt de behandeling van dit wetsvoorstel stil. Privacy First verwacht dan ook dat het wetsvoorstel binnenkort zal worden

ingetrokken. Mocht dit wetsvoorstel echter alsnog worden aangenomen, dan zullen Privacy First c.s. het opnieuw middels een kort geding buiten werking laten stellen.

3. Privacy First Solutions

Eind 2014 is Stichting Privacy First het initiatief Privacy First Solutions gestart met als doel om zowel de overheid als het bedrijfsleven te stimuleren om op privacyvriendelijke wijze te opereren en privacyvriendelijk beleid en innovatie tot norm te maken. Inmiddels vormt Privacy First Solutions een integraal onderdeel van alle activiteiten van Privacy First, inclusief onze lobby en rechtszaken. Kernmissie van Privacy First is Nederland als Privacy Gidsland. Privacy First Solutions heeft in dit verband een belangrijke aanjagende functie. Nederland beschikt reeds over alle randvoorwaarden om zich tot Privacy Gidsland te kunnen ontwikkelen, waaronder een hoogtechnologische samenleving, een bloeiende ICT-industrie, relevante universitaire kenniscentra, een toenemend maatschappelijk privacybewustzijn en een groeiende vraag onder burgers en consumenten naar privacyvriendelijke dienstverlening en producten. Privacy First staat als geen andere organisatie met al deze partijen in contact en kan zowel overheid als bedrijfsleven inspireren, stimuleren, verbinden en gezamenlijk laten toewerken naar optimale privacybescherming en privacybevordering. In 2016 deed Privacy First dit voornamelijk middels lobby en kennisoverdracht, de uitreiking van de Nationale Privacy Innovatie Awards, actieve deelname aan relevante evenementen, publiekscampagnes en media. Privacy First Solutions omvat echter ook juridische activiteiten en rechtszaken: soms bestaat de beste oplossing voor een actueel privacyprobleem immers simpelweg uit de afschaffing van privacyschennende wetgeving of beleid, voorzover mogelijk vergezeld van de introductie van een privacyvriendelijk alternatief en invoering van *privacy by design*. Hieronder volgt een overzicht van onze voornaamste Solutions-activiteiten in 2016.

3.1 Nationale Privacy Innovatie Awards

Onder de vlag van Privacy First Solutions organiseerde Privacy First sinds 2015 in samenwerking met congresbureau IIR jaarlijks de IIR Nationale Privacy Innovatie Awards. Deze Awards geven een podium aan bedrijven die privacy-innovatie zien als kans om zichzelf positief te onderscheiden. De winnaars van de Awards zijn belangrijke voorlopers in een nieuwe industrie waarmee Nederland internationaal Privacy Gidsland kan worden. Door deze bedrijven te belonen stimuleert Privacy First de vorming van een privacyvriendelijk bedrijfsleven en (daarmee) een privacyvriendelijke maatschappij.

Op 14 september 2016 werden tijdens het Nationaal Congres Dataprotectie & Privacy in Amsterdam de Nationale Privacy Innovatie Awards uitgereikt. Winnaar in de categorie Bedrijfsoplossingen was TomTom met de Fleet Management OptiDrive 360: de privacyvriendelijke oplossing voor wagenparken. In de categorie Consumentenoplossingen won Qiy met de ID-cover voor identiteitsdocumenten.

Zivver (anonieme communicatiediensten) won zowel de Publieksprijs als de aanmoedigingsprijs in de categorie Startups. In de categorie Overheidsdiensten waren in 2016 helaas (veelzeggend) geen inzendingen. Andere genomineerden waren Pseudonimiseer (voor pseudonimisering en anonimisering van persoonsgegevens), Ydenti (privacy platform van CDDN voor persoonsgegevens van consumenten) en Soverin (anonieme internetdiensten).

Vanaf 2017 is Privacy First van plan om de Nederlandse Privacy Awards voortaan zelfstandig te organiseren in samenwerking met diverse grote partner-organisaties, waaronder ECP en Nederland ICT. De bestaande vakjury is daartoe met ons meeverhuisd en deels vernieuwd. De inhoudelijke organisatie van onze nieuwe Nederlandse Privacy Awards zal in grote lijnen overeenkomen met de eerdere opzet ervan. De uitreiking van de Awards zal voortaan jaarlijks plaatsvinden rond de Europese Dag van de Privacy (28 januari). De uitreiking van de Awards wordt een breed toegankelijk, openbaar evenement met aanwezigheid van relevante CEO's, politici, journalisten, wetenschappers, privacy-professionals, burgers en consumenten. Na uitreiking van de Awards wordt het juryrapport openbaar. Wilt u graag partner worden van onze nieuwe Awards? Neem dan contact met ons op!

Van links naar rechts: Paul Korremans (jury), John Borking (jury), de winnaars Maarten Louman (Qiy), Simon Hania (TomTom), Rick Goud (Zivver) en Bas Filippini (jury).

© IIR

3.2 Consultancy

Privacy First wordt regelmatig door overheden en bedrijven gevraagd om advies. Wanneer de intenties van de betreffende organisatie in lijn liggen met de doelen

van Privacy First Solutions, willen we graag een bijdrage leveren. Lobby bij het bedrijfsleven kan voor Privacy First tevens nieuwe inkomsten genereren, bijvoorbeeld middels bedrijfssponsoring of middels advisering van bedrijven door externe privacy-consultants t.b.v. privacy-nulmetingen, Privacy Impact Assessments, opstelling van privacybeleid, implementatie van *privacy by design* etc. zolang dit past bij de missie en statutaire doelstelling van Privacy First (in het algemeen belang). Privacy First mag zelf niet commercieel opereren, maar kan wel bedrijfsdonaties ontvangen. In dit verband was in 2016 een eerste succesvol extern consultancy-project via Privacy First bij een bedrijf in de verzekeringsbranche een feit. De afgelopen periode is Privacy First tevens benaderd door o.a. een Nederlandse bank en een voorlichtingscentrum. Voor 2017 verwacht Privacy First dat hieruit enkele toonaangevende privacy-projecten zullen voortvloeien.

3.3 Publieksdebat Privacy First over het recht op anonieme betaling

Komt er een einde aan contant betalen? Op steeds meer plekken kan alleen nog elektronisch betaald worden en wordt contante betaling uitgebannen. Hoewel deze trend met name merkbaar is in onze hoofdstad, worden er ook buiten Amsterdam meer en meer betalingen op digitale wijze uitgevoerd. Denk hierbij ook aan alle online bestellingen die worden gedaan.

**“We zijn gegaan van
‘Cash is King naar Cash
is Crimineel’.”**

– Bas Filippini

Privacy First

Een vraag die daarbij opkomt: in hoeverre bestaat er een recht op contante of anderszins anonieme betaling? En hoe kan dit recht juridisch worden versterkt en technisch worden gerealiseerd? Op 7 april 2016 organiseerde Privacy First hierover een openbaar publieksdebat. Onder leiding van Ancilla Tilia (columniste FD) werd het een enerverende avond waarbij verschillende sprekers aan het woord kwamen die vanuit hun expertise en persoonlijke visie over dit onderwerp vertelden. Advocaat Olivier Oosterbaan schetste het juridisch kader, waarbij hij in ging op het recht op privacy en de bescherming van de persoonlijke levenssfeer en de weerslag die dit heeft (of in elk geval zou moeten hebben) op de mogelijkheid om anoniem te kunnen betalen. Vincent Jansen van Innopay gaf meer inzicht in welke data er uitgewisseld worden bij transacties (verrassend veel en zeker niet allemaal noodzakelijk). Daarnaast besprak hij ook de trends op het gebied van digitaal

**“Wie komt er op voor
contant geld? Ik zou
zeggen ‘ik!’”**

– Bram Scholten

De Nederlandsche Bank

betalen. Bram Scholten van DNB gaf vanuit het perspectief van de toezichthouder een belangrijke bijdrage aan de avond. Hoewel er zeker een enorme toename in girale betalingen is, nuanceerde hij het debat door in te brengen dat zeker de helft van alle betalingen

nog altijd chartaal (en dus contant) verloopt. Het gaat daarbij ook om zeer grote (buitenlandse) transacties. Bovendien benadrukte hij het belang van het behoud van contant geld voor privacy en anonimiteit. Tot slot presenteerde Eric Verheul, hoogleraar aan de Radboud Universiteit Nijmegen en information security consultant bij KeyControls een mogelijke oplossing voor meer privacyvriendelijke manieren van digitaal betalen. Want, zo verzekerde hij het publiek, digitaal betalen is een feit en de discussie moet daarom niet louter gevoerd worden op het niveau van behoud van contant geld maar ook op het niveau van privacyvriendelijke digitale betaaloplossingen.

Het debat was levendig en leerzaam en gaf veel stof tot nadenken. Benieuwd wat er allemaal werd besproken? Lees [HIER](#) het verslag op onze website! Hoe meer *funding* Privacy First ontvangt, hoe meer dergelijke evenementen Privacy First zal kunnen organiseren en hoe sneller Nederland zich zal kunnen ontwikkelen tot Privacy Gidsland.

Publieksdebat onder leiding van Ancilla Tilia, 7 april 2016

3.4 Nieuwjaarsreceptie Privacy First 2017

Half januari 2017 organiseerde Stichting Privacy First op haar kantoorlocatie in het Amsterdamse Volkshotel haar jaarlijkse Nieuwjaarsborrel annex debatavond. Dit evenement stond ditmaal grotendeels in het teken van de 'Shared Democracy': na Athene (democratie 1.0) en onze huidige 19e-eeuwse parlementaire democratie (2.0) is het in de optiek van Privacy First hoog tijd voor verdere vernieuwing en meer burgerparticipatie: *Shared Democracy*, democratie 3.0. In zijn Nieuwjaarstoespraak gaf Privacy First voorzitter Bas Filippini onze visie hierop.

Vervolgens hield ICT-onderzoeker Brenno de Winter een even boeiende als vermakelijke presentatie over actuele problemen rondom privacy, informatiebeveiliging en de huidige kloof tussen burger en bestuur. Vervolgens was er een uitgebreid debat met het publiek (de opkomst overtrof de zaalcapaciteit), gevolgd door een gezellige borrel waar wij samen konden proosten op een privacyvriendelijk 2017.

Brenno de Winter tijdens Nieuwjaarsreceptie Privacy First, 19 januari 2017

3.5 Overige evenementen en activiteiten

Onder de vlag van Privacy First Solutions nam Privacy First het afgelopen jaar actief deel (als spreker of als participant) aan diverse relevante congressen en seminars, waaronder iPoort, Theater Frascati (spreker), ministerie van Buitenlandse Zaken, Vereniging voor Biometrie & Identiteit, Joods Educatief Centrum Crescas (spreker), Privacy Platform Europees Parlement, Commissie Meijers, Wetenschappelijke Raad voor het regeringsbeleid (WRR), NJCM (spreker), Privacy Management Partners, Euroforum-congres Toekomst van Data Protection & Privacy (spreker), Privacy symposium D66 (spreker), Belgische Big Brother Awards (spreker), AIVD, privacy symposium GroenLinks (spreker), Pro Bono Forum (spreker), Vrije Universiteit & Autoriteit Persoonsgegevens Albanië (spreker), SGP Jongeren (spreker), EU Fundamental Rights Agency, gemeente Amsterdam, Privacy & Identity Lab en Hogeschool Utrecht. Op 22 augustus 2016 nam Privacy First in coalitieverband (Privacy Coalitie met o.a. Bits of Freedom, NVJ, NVSA & NJCM) deel aan een persoonlijk gesprek inzake Big Data & Privacy met de ministers van Binnenlandse

Zaken, Veiligheid en Justitie. Verder is Privacy First binnen het programma C-ITS (Intelligent Transport Systems) vaste deelnemer aan de Rondetafel Juridische Aspecten van Smart Mobility en de Werkgroep *Privacy by Design* alsmede aan de nieuwe Rondetafel van bureau Brandeis over *strategic litigation*. Daarnaast is Privacy First actief binnen het Platform Bescherming Burgerrechten, het Breed Mensenrechten Overleg Nederland (BMO-NL) en als extern adviseur betrokken bij de Vereniging voor Biometrie & Identiteit (VVBI).

Bas Filippini (Privacy First) tijdens D66 Privacy symposium, 30 juni 2016

In het kader van de Tweede Kamerverkiezingen analyseerde Privacy First begin 2017 een groot aantal verkiezingsprogramma's en publiceerde hierover een uitvoerige rapportage op onze website. Bovendien voert Privacy First continu stille diplomatie richting alle relevante overheidsonderdelen, politici, bedrijfsleven en wetenschap. Deze meetings (vaak meerdere per week) hebben een vertrouwelijk karakter en behoren al jaren tot onze meest effectieve activiteiten. Deels parallel hieraan vindt vanuit Privacy First (Solutions) voortdurend politieke lobby richting

Eerste en Tweede Kamer plaats op ons brede werkterrein, ondersteund door eigen feitelijk en juridisch onderzoek. Tevens hebben onze publiekscampagnes altijd een Solutions-component, waaronder onze invloedrijke, onlangs vernieuwde campagne SpecifiekeToestemming.nl inzake het recht op medische privacy en informationele zelfbeschikking.

Naast deze activiteiten wordt Privacy First dagelijks telefonisch en per email benaderd door burgers, journalisten, studenten en scholieren met de meest uiteenlopende vragen en verzoeken op privacyterrein. Privacy First tracht de betreffende vragen altijd zo goed en zo snel mogelijk te beantwoorden. In 2016 voerden de volgende onderwerpen de boventoon:

- Kentekenparkeren;
- Vingerafdrukken in paspoorten;
- Automatische Nummerplaatherkenning (ANPR) op snelwegen;
- Bescherming van persoonsgegevens bij gemeenten;
- Bescherming van persoonsgegevens bij politie;
- Cameratoezicht;
- Medische privacy;
- Slimme energiemeters;
- Privacy bij werkgevers.

In vrijwel alle gevallen kon Privacy First deze vragen naar tevredenheid beantwoorden, soms na raadpleging van relevante experts in ons netwerk. E.e.a. vergt echter veel van onze kleine stichting. Bij gebrek aan kennis of ervaring terzake verwijst Privacy First mensen door naar andere maatschappelijke organisaties of naar gespecialiseerde overheidsinstanties.

In toenemende mate wordt Privacy First tevens benaderd door buitenlandse NGO's en instellingen van de Europese Unie en Raad van Europa. In uitzonderlijke gevallen 'adopteert' Privacy First ook juridische cases van (Nederlandse) burgers of tracht hen daarin te adviseren en hen een podium te geven in de media. Een actueel voorbeeld betreft de lokale afvalpas (ter opening van vuilniscontainers): door Privacy First ondersteunde individuele zaken over deze kwestie lopen momenteel bij de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) en bij de rechtbank Arnhem (Michiel Jonker vs. AP & gemeente Arnhem). Een vergelijkbare individuele zaak tegen de gemeente Bunschoten wordt via Privacy First inmiddels behandeld door ARAG Rechtsbijstand. Daarnaast loopt een door Privacy First ondersteunde zaak over de OV-chipkaart (Michiel Jonker vs. AP & NS) bij de Raad van State.

Van links naar rechts: Jelle Klaas (PILP, NJCM), Vincent Böhre (Privacy First), Quirine Eijkman (Hogeschool Utrecht) en Otto Volgenant (Boekx Advocaten) bij congres Pro Bono Forum, 18 november 2016

© Mariusz Cieszewski, Flickr

4. Politieke lobby en diplomatie

4.1 Medische privacy

Op initiatief van Privacy First en het Platform Bescherming Burgerrechten loopt sinds enkele jaren een grootschalige internetcampagne rondom het recht op medische privacy: www.SpecifiekeToestemming.nl. Deze campagne wordt sindsdien gesteund door tal van maatschappelijke organisaties, zorgverleners en academici. Kern van de campagne is dat specifieke toestemming (weer) het leidende principe moet worden bij de uitwisseling van medische gegevens. Bij specifieke toestemming kunnen cliënten voorafgaand aan het delen van hun medische gegevens bepalen of, en zo ja welke, gegevens mogen worden gedeeld met welke zorgverleners voor welke doeleinden. Dat beperkt de risico's en maakt het mogelijk voor cliënten om controle te houden over de uitwisseling van hun medische data. Dit in tegenstelling tot de generieke toestemming die geldt bij de private opvolger van het Elektronisch Patiëntendossier (EPD): het Landelijk Schakelpunt (LSP). Bij generieke toestemming is niet te voorzien door wie iemands medische gegevens kunnen worden ingezien, gebruikt, uitgewisseld etc. Generieke toestemming is daarmee per definitie in strijd met twee klassieke uitgangspunten in het privacyrecht: het beginsel van doelbinding en het recht op vrije, voorafgaande en volledig geïnformeerde toestemming bij de verwerking van persoonsgegevens.

Op 5 april 2016 nam Privacy First in dit verband in de Eerste Kamer deel aan een kritische hoorzitting (deskundigenbijeenkomst) over het LSP. Mede onder druk van Privacy First c.q. onze campagne SpecifiekeToestemming.nl werden vervolgens bij

de aanneming van het wetsvoorstel *Cliëntenrechten bij elektronische verwerking van gegevens in de zorg* (wetsvoorstel 33509) door de Eerste Kamer in oktober 2016 twee cruciale moties aangenomen: 1) de motie-Bredenoord (D66) c.s. over de verdere uitwerking van dataproductie-by-design als het uitgangspunt voor de elektronische verwerking van medische gegevens en 2) de motie-Teunissen (PvdD) c.s. inzake het decentraal (i.p.v. centraal) toegankelijk houden van medische dossiers. Privacy First blijft de verdere ontwikkelingen hieromtrent op de voet volgen en bijsturen. Daarnaast zijn diverse marktontwikkelingen gaande die erop duiden dat bij zowel bestaande als nieuwe systemen specifieke toestemming de norm wordt, en dat *privacy by design* de nieuwe standaard wordt. Daarmee kan deze campagne van Privacy First inmiddels een groot succes genoemd worden.

Campagne-banner SpecifiekeToestemming.nl

4.2 Anonimiteit in de openbare ruimte

Eind oktober 2016 verzond Privacy First een brief aan de Tweede Kamer over het wetsvoorstel ANPR (wetsvoorstel 33542), gevolgd door de nodige kritische media-aandacht. Ondanks diverse ingediende moties en amendementen werd dit wetsvoorstel in november 2016 echter ongewijzigd aangenomen door de Tweede Kamer. Mede op verzoek van Privacy First werd in juni 2017 door de Eerste Kamer een kritische hoorzitting over het wetsvoorstel gehouden. Bij ongewijzigde aanneming van het wetsvoorstel zal Privacy First (in coalitieverband) direct een rechtszaak beginnen, zo heeft Privacy First reeds sinds 2012 (in persoonlijke meetings) kenbaar gemaakt aan de ministers Opstelten en Van der Steur alsmede aan relevante Kamerleden en de Tweede en Eerste Kamer als geheel. Zie hierover tevens par. 2.3 hierboven.

4.3 Toegang tot de rechter voor maatschappelijke organisaties

In november 2016 was Privacy First actief betrokken bij de Nederlandse sessie van het CEDAW-Comité (VN Comité inzake de uitbanning van discriminatie van vrouwen) in Genève om daar de Nederlandse ontvankelijkheidsproblematiek van

maatschappelijke organisaties (stichtingen en verenigingen) in civiele rechtszaken aan de orde te laten stellen. Middels input van Privacy First (via het Nederlandse Netwerk VN-Vrouwenverdrag) diende minister Bussemaker hierover in Genève kritische vragen van VN-comitéleden te beantwoorden. Privacy First benutte dit diplomatieke middel in het belang van betere ontvankelijkheid bij *strategic litigation* voor alle Nederlandse organisaties met betrekking tot alle mensenrechten, waaronder privacy. Overigens is dit onderwerp ook reeds door Privacy First besproken met relevante ambtenaren van de ministeries van Binnenlandse Zaken en Veiligheid & Justitie, waar het intern op de agenda staat.

4.4 Hacking door politie

Onder het wetsvoorstel *Computercriminaliteit III* (wetsvoorstel 34372) zal de Nederlandse politie de bevoegdheid krijgen om alle computers en online apparatuur in binnen- en buitenland te kunnen hacken. Ter verwerping van deze politie-hackwet verzond Privacy First in december 2016 een kritische brief aan de Tweede Kamer. Vervolgens werd het wetsvoorstel helaas vrijwel ongewijzigd aangenomen. Op 20 juni 2017 werd door de Eerste Kamer een kritische hoorzitting over dit wetsvoorstel (alsmede ANPR) gehouden, waarbij Privacy First kritische inbreng leverde. Bij ongewijzigde aanneming van het wetsvoorstel overweegt Privacy First om (in coalitieverband) een rechtszaak hiertegen te beginnen.

4.5 Bevoegdheden van geheime diensten

Ter verbetering (of verwerping) van het actuele wetsvoorstel ter algehele herziening van de Wet op de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten (Wiv) verzond Privacy First de laatste jaren diverse brieven aan het ministerie van Binnenlandse Zaken (BZK) en de Tweede Kamer en had Privacy First diverse vertrouwelijke meetings met BZK, Commissie Dessens, AIVD, MIVD, NCTV en CTIVD, tot op heden echter zonder voldoende succes. Weliswaar is onze eerdere input op sommige punten nuttig gebleken (waaronder toekomstige bindende toetsing en verbeterd toezicht op de diensten), maar al met al vormt de nieuwe Wiv nog steeds een massale privacyschending. Onlangs hebben Privacy First c.s. daarom de Eerste Kamer middels een concept-dagvaarding een grootschalige rechtszaak tegen de Wiv in het vooruitzicht gesteld, zie par. 2.4 hierboven. Gezien de huidige samenstelling van de Eerste Kamer vreest Privacy First immers dat parlementaire goedkeuring van de Wiv binnenkort een feit zal zijn.

4.6 Universal Periodic Review

Op 10 mei 2017 werd Nederland in het kader van de periodieke *Universal Periodic Review* (UPR) kritisch onder de loep genomen door de VN Mensenrechtenraad in Genève. In dat kader verzond Privacy First in september 2016 een uitgebreide schaduwrapportage over actuele Nederlandse privacyproblematiek aan zowel de

Mensenrechtenraad als aan alle (!) ambassades in Den Haag. Naar aanleiding daarvan vonden in de lente van 2017 vertrouwelijke meetings plaats tussen Privacy First en (achtereenvolgens) de ambassades van Bulgarije, Argentinië, Australië, Griekenland, Duitsland, Chili en Tanzania, waarbij de rang van onze gesprekspartners varieerde van senior diplomaten tot ambassadeurs. Tevens ontving Privacy First positieve reacties op onze rapportage vanuit de ambassades van Zweden, Mexico en het Verenigd Koninkrijk. Ook werden enkele passages uit onze rapportage overgenomen in de VN-samenvatting van de Mensenrechtenraad over de algehele mensenrechtensituatie in Nederland. E.e.a. bleek effectief: de Nederlandse regeringsdelegatie (geleid door minister Plasterk) ontving tijdens de UPR-sessie in Genève kritische aanbevelingen over mensenrechten en privacy in relatie tot contraterrorisme door Canada, Duitsland, Spanje, Hongarije, Mexico en Rusland. In september 2017 wordt bekend welke aanbevelingen de Nederlandse regering zal accepteren en implementeren.

Een vergelijkbare schaduwrapportage werd door Privacy First in december 2016 ingediend bij het VN Mensenrechtencomité in Genève. Dit comité houdt periodiek toezicht op de Nederlandse naleving van het VN Verdrag inzake Burgerrechten en Politieke Rechten (IVBPR). Naar aanleiding van onze rapportage heeft het comité o.a. de Wiv, het camerasysteem @MIGO-BORAS (Koninklijke Marechaussee) en dataretentie (bewaarplicht telecomgegevens) geagendeerd voor de komende Nederlandse sessie in 2018.

5. Communicatie

5.1 Massamedia

In 2016 is het mediabereik van Privacy First opnieuw gegroeid en inhoudelijk diverser geworden. Naast verzoeken om interviews wordt Privacy First steeds vaker door journalisten benaderd om achtergrondinformatie en onderzoekstips, in toenemende mate ook door buitenlandse media. Hieronder een greep uit onze Nederlandse mediamomenten in 2016:

- BNR Nieuwsradio, 6 januari 2016: “Nederlands privacyprotest naar Europees Hof”
- Security.nl, 8 januari 2016: “Privacy in 2016: van wetgeving tot bewustzijn”
- De Correspondent, 11 januari 2016: “Wat zijn de wensen van dit kabinet voor de geheime diensten?”

- Algemeen Nederlands Persbureau ANP, 19 januari 2016: “Artsen: patiëntendossier is nog niet haalbaar”
- Security.nl, 22 januari 2016: “Den Haag gaat kentekenparkeren invoeren”
- Tweakers.net, 8 februari 2016: “Burgercoalitie: 'AIVD heeft van rechtbank carte blanche voor dataverzameling”
- Telegraaf, 11 februari 2016: “Vrees voor hacken auto op snelweg”
- Security.nl, 11 februari 2016: “Zorgen over hacken auto's en pacemakers door politie”
- Telegraaf, 26 februari 2016: “Privacy First blij met uitspraak Hoge Raad”
- NOS, 26 februari 2016: “Kenteken invoeren voor parkeerkaartje niet verplicht”
- AT5, 26 februari 2016: “Hoge Raad zet kentekenparkeren onder druk”
- RTL Nieuws, 26 februari 2016: “Verkeerd kenteken bij betaald parkeren geen reden voor boete”
- Algemeen Nederlands Persbureau ANP, 26 februari 2016: “Kentekenparkeren krijgt knauw van Hoge Raad”
- Volkskrant, 9 maart 2016: “Met je burens op straatpatrouille”
- VICE, 11 maart 2016: “Deze Arnhemmer probeert te voorkomen dat je privacy bij het afval komt te liggen”
- BNR Nieuwsradio, 6 april 2016: “Privacy First: maak namen Panama Papers niet openbaar”
- AT5, 10 april 2016: “Taxipassagiers preventief op de foto”
- Security.nl, 14 april 2016: “Europees Parlement akkoord met uitwisselen passagiersdata”

© RTL Nieuws

Interview met Vincent Böhre (Privacy First) over EU Passenger Name Records, 14 april 2016

- Eindhovens Dagblad, 24 april 2016: “Autoriteit: brief WIJ Eindhoven is 'onrechtmatig”

- De Gelderlander, 26 april 2016: “RvS oordeelt niet in 'Kafkaëske uitspraak' over Arnheems afvalpasje”
- RTL Z, 26 april 2016: “Gemeente mag burgers volgen bij weggooien afval”
- Security.nl, 27 april 2016: “Vanaf 2018 verplicht pinnen in bussen Arriva”
- Binnenlands Bestuur, 29 april 2016: “RvS keurt adres-gekoppelde afvalpas Arnhem goed”
- Privacynieuws.nl, 3 mei 2016: “Nationale Privacy Innovatie Awards 2016”
- Volkskrant, 19 mei 2016: “Digitaal gesnuffel in de vuilnisbak”
- RTL Nieuws, 25 mei 2016: “Als je een paspoort wilt, moet je verplicht je vingerafdruk afstaan”
- Telegraaf, 8 juni 2016: “Hoe blijf je veilig op internet?”
- Skipr, 9 juni 2016: “VPHuisartsen in cassatie bij Hoge Raad voor LSP-zaak”
- Computable.nl, 16 juni 2016: “D66 organiseert debat over privacy en ICT”
- Nederlands Dagblad, 2 juli 2016: “Rechtszaak om 'schending privacy' met OV-chipkaart”
- Telegraaf, 8 juli 2016: “Gedoe om anoniem voordelig reizen met NS”
- Tweakers.net, 14 juli 2016: “NXP: RFID-nummerplaten met versleutelde authenticatie klaar voor uitrol in EU”
- Haagsche Courant, 9 augustus 2016: “Politie wil digitaal in uw auto kunnen wroeten”
- Algemeen Dagblad, 9 augustus 2016: “Digitaal remspoor beter dan verbrand rubber op de weg”
- RTL Nieuws, 10 augustus 2016: “Politie wil zwarte doos in auto's kunnen uitlezen”
- Reformatorisch Dagblad, 13 augustus 2016: “De auto kan straks zomaar een spion zijn”
- Numrush, 22 augustus 2016: “Het encryptiedebat in Nederland: Openbaar Ministerie wil end-to-end-encryptie kunnen omzeilen”
- Security.nl, 29 augustus 2016: “Privacy-organisaties bezorgd over inzet big data overheid”
- Telegraaf, 7 september 2016: “Privacyclub eist andere tekst op parkeerautomaat bij de rechter”
- Security.nl, 7 september 2016: “Minister wil kentekenfoto's 4 weken lang blijven opslaan”
- AT5, 7 september 2016: “Gemeente voor rechter gesleept om tekst op parkeerautomaat”
- Security.nl, 12 september 2016: “Toezichthouder gaat optreden tegen afvalpasjes Arnhem”
- Digitalezorg-magazine.nl, 22 september 2016: “ZIVVER wint Nationale Privacy Innovatie Awards 2016”
- Geenstijl, 22 september 2016: “Kentekenparkeren maakt privacy kapot”
- D66-magazine *Idee*, september 2016: “Nederland moet een privacy-gidsland worden”
- Parool, 22 september 2016: “Invoeren kenteken bij parkeren blijft”

- Ravage Webzine, 26 september 2016: “Boodschap aan senaat: EPD, weg ermee!”
- Security.nl, 26 september 2016: “Senaat gewaarschuwd voor privacygevolgen nieuwe EPD-wet”
- Nu.nl, 29 oktober 2016: “Wat staat er eigenlijk in de nieuwe aftapwet?”
- Security.nl, 31 oktober 2016: “Privacy First dreigt met rechtszaak wegens ANPR-wetsvoorstel”
- Utrechts Nieuwsblad, 1 november 2016: “Jeugd vaak zonder ID in het verkeer”
- NPO Radio 1, 2 november 2016: “Privacy First wil staat dagen voor kentekenregistratie”
- Nieuwsuur, 5 november 2016: “Contant geld verdwijnt uit de samenleving”
- RTL Nieuws, 8 november 2016: “Tweede Kamer stemt in met wet om kentekens te verzamelen”
- Nu.nl, 8 november 2016: “Tweede Kamer akkoord met wetsvoorstel kentekenregistratie”
- BNR Nieuwsradio, 10 november 2016: “Medische gegevens en privacy”
- NRC Handelsblad & NRC Next, 16 november 2016: “De geheime dienst is een gemakkelijke zondebok”
- Algemeen Dagblad, 1 december 2016: “ID-scanner supermarkt in strijd met wet”
- NRC Handelsblad, 22 december 2016: “EU-Hof beperkt opslag van data, tegenslag voor terreurbestrijders”
- Security.nl, 26 december 2016: “Kamer wil reactie minister op bewaarplicht-uitspraak EU-hof”
- Executive-people.nl, 26 december 2016: “Privacy First: ‘Uitspraak van Europees Hof maakt algemene telecom-bewaarplicht onrechtmatig’”

© Kamagurka

Cartoon Kamagurka, voorpagina NRC Handelsblad 22 december 2016

5.2 Internet

De websites van Privacy First vormen onze primaire nieuws- en opiniekanalen. Naast onze Nederlandstalige website www.privacyfirst.nl is er ook het Engelstalige www.privacyfirst.eu. Sinds eind 2013 worden beide sites gesponsord door de privacyvriendelijke provider Greenhost. Het aantal bezoekers op onze websites is in 2016 opnieuw gegroeid en bedraagt inmiddels meer dan 40.000 per maand. Ook is Privacy First met name actief op Twitter en heeft een eigen LinkedIn-groep voor professionals. Daarnaast is Privacy First actief op Facebook en blijft graag ruimte bieden voor (eventueel anonieme) gastcolumns en ingezonden artikelen op onze website(s). Wilt u graag op de hoogte blijven van alle ontwikkelingen rondom Privacy First? Meldt u dan aan via info@privacyfirst.nl !

6. Organisatie

Privacy First is een onafhankelijke, ANBI-erkende stichting die grotendeels uit vrijwilligers bestaat. De kern van de organisatie van Privacy First bestond in 2016 uit de volgende personen:

- drs. Bas Filippini (oprichter en voorzitter)
- mr. Vincent Böhre (directeur en jurist)
- drs. Martijn van der Veen (projectleider Privacy First Solutions)
- mr. Shay Danon (adviseur Privacy First)
- mr. drs. Eva de Leede (adviseur Privacy First Solutions).

Momenteel werkt Privacy First aan uitbreiding van haar bestuur: in de zomer van 2017 verwacht Privacy First een driekoppig bestuur te installeren.

De groep vrijwilligers van Privacy First groeide in 2016 opnieuw en bestaat grotendeels uit professionals die Privacy First structureel ondersteunen, zowel inhoudelijk (verschillende privacy-thema's en vertaalwerkzaamheden) als organisatorisch (ICT, fondsenwerving, PR, fotografie) en juridisch (interne privacy compliance). Ook zijn sinds eind 2016 bij Privacy First in toenemende mate stagiairs (rechtenstudenten) actief. Daarnaast beschikt Privacy First over een uitgebreid netwerk aan experts uit alle hoeken van de samenleving, variërend van wetenschappers, juristen en ICT'ers tot journalisten, politici en ambtenaren.

Zowel onze salarisadministratie als onze financiële administratie zijn per 2017 pro deo uitbesteed aan een extern administratiekantoor. Tevens is sinds eind 2016 de bancaire structuur van Privacy First geprofessionaliseerd.

De medewerkers van Privacy First worden regelmatig als spreker uitgenodigd bij publieksevenementen van overheid, bedrijfsleven en wetenschap. In dat kader werkt Privacy First sinds eind 2016 samen met sprekersbureau Athenas.

7. Financiën

Stichting Privacy First is voor haar werkzaamheden grotendeels afhankelijk van individuele donaties en sponsoring door fondsen en advocatenkantoren. Het donateursbestand van Privacy First is de laatste jaren snel gegroeid en in 2016 zijn de inkomsten van Privacy First opnieuw gestegen. Bovendien wordt Privacy First sinds begin 2015 financieel gesteund door Stichting Democratie en Media t.b.v. ons meerjarige project Privacy First Solutions. Sinds begin 2017 wordt Privacy First (Solutions) tevens gesteund door de Adessium Foundation ten behoeve van onze algemene activiteiten en de Nederlandse Privacy Awards. Privacy First verwacht in 2017 diverse andere binnen- en buitenlandse fondsen aan zich te kunnen verbinden, dit ter versterking en verduurzaming van onze organisatie in Nederland en (op termijn) ter operationalisering van Privacy First in het buitenland.

Naast financiële steun door individuele donateurs en fondsen staat Privacy First ook open voor sponsoring door bedrijven, mits Privacy First volledig vrij en onafhankelijk kan blijven functioneren. Zo wordt Privacy First sinds eind 2016 materieel gesteund door ICT-bedrijf Detron middels verstrekking van benodigde computers en printers voor onze kantoorlocatie. Het kantoor van Privacy First is sinds begin 2011 gevestigd in de achtervleugel van het Volkshotel in Amsterdam (Wibautstraat 150) met alle voordelen en faciliteiten van dien, inclusief sociaal huurtarief. De websites van Privacy First worden deels gesponsord door provider Greenhost en Privacy First kan via TechSoup Nederland goedkoop software (o.a. Microsoft) aanschaffen. Kaspersky sponsort onze antivirussoftware.

Vast beleid van Privacy First is om alle inkomsten zoveel mogelijk te besteden aan inhoudelijk relevante zaken en de operationele kosten zo laag mogelijk te houden. Reis- en lunchkosten zijn zoveel mogelijk voor ieders eigen rekening, communicatie verloopt (ook telefonisch) grotendeels via internet en dure borrels of andere luxe zaken zijn voor Privacy First taboe. Onze campagnes en ondersteunende werkzaamheden worden grotendeels uitgevoerd door professionele vrijwilligers. Evenementen van Privacy First worden bij voorkeur georganiseerd op onze eigen kantoorlocatie (het Volkshotel in Amsterdam) of op externe gesponsorde locaties. De processtukken in onze rechtszaken worden deels door Privacy First zelf geschreven of ondersteund middels eigen feitelijk en juridisch onderzoek. Vast beleid van Privacy First is bovendien om grootschalige rechtszaken in principe louter in coalitieverband te voeren via het Public Interest Litigation Project (PILP) en Pro Bono Connect van het Nederlands Juristen Comité voor de Mensenrechten (NJCM). Dit om de kosten en financiële risico's te spreiden en de kans op juridische winst te verhogen. Op deze manier komt iedere gedoneerde euro zo effectief mogelijk ten goede aan de privacy van iedere Nederlander.

Hieronder treft u ons financiële jaaroverzicht 2016 aan. Sponsoring van rechtszaken door advocatenkantoren is hierin niet inbegrepen.

Jaaroverzicht	2016	2015 (euro)
Inkomsten:		
Donaties	77.281	76.758
Onderhuur	3.200	3.500
Overige inkomsten	116	114
Uitgaven:		
Personeelskosten	46.458	49.602
Juridische kosten	8.677	15.910
Huisvesting	5.350	4.830
Websites	1.090	1.930
Reiskosten	3.720	1.439
Evenementen	2.211	807
Opleidingskosten	707	-
Bancaire en verzekeringskosten	808	792
Kantoorkosten	1.136	548
Postbus en frankeringskosten	335	362
Communicatiekosten	713	177
Campagnekosten	-	131
Promotiemateriaal	378	100
Overige kosten	185	97

Wilt u Privacy First graag steunen? Maak dan een donatie over naar IBAN: NL95ABNA0495527521 (BIC: ABNANL2A) t.n.v. Stichting Privacy First te Amsterdam, of steun ons anoniem via de donatiepagina op onze website. Privacy First is erkend als Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI). Uw giften aan Privacy First zijn daarom belastingaftrekbaar.

Postbus 16799
1001 RG Amsterdam
Telefoon: 020-8100279
Email: info@privacyfirst.nl
Website: www.privacyfirst.nl

Privacy First is ingeschreven in het Stichtingenregister van de KvK Amsterdam onder nr. 34298157.
RSIN/fiscaal nummer: 819211710.